

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Dnr SLU ua 2013.1.1.1-2294

Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap

Christine Jakobsson

STYRANDE DOKUMENT

Sakområde: Ekonomiadministration, upphandling, stiftelser och bolag

Dokumenttyp: Riktlinjer

Beslutsfattare: Rektor

Avdelning: VH-kansliet

Handläggare: Christine Jakobsson

Beslutsdatum: 2013-06-24

Träder i kraft: 2013-06-24

Giltighetstid: tills vidare

Bör uppdateras före: 2018

Ev dokument som upphävs: -

Riktlinjer för mottagande av donationer vid Sveriges lantbruksuniversitet

Dessa riktlinjer reglerar SLU:s samarbete med donatorer och syftar till

- att säkerställa att de ingående parterna – SLU:s och donators – intressen och integritet tryggas, samt att
- kortfattat beskriva regleringen av donationer.

Riktlinjerna är SLU:s tillämpning av donationsförordningen (1998:140) med Ekonomistyrningsverkets riktlinjer och allmänna råd.

Vid övervägande om en donation ska tas emot ska SLU följa de regler som anges i dessa riktlinjer.

1. Begreppet donation

Enligt 2 § donationsförordningen utgör en donation

- varje slag av överlåtelse av egendom till en myndighet genom gåva eller testamentariskt förordnande
- som sker utan krav på motprestation eller särskild förmånsställning och
- där egendomen inte bildar en stiftelse.

I föreliggande riktlinjer används ”donation” och ”gåva” som synonyma begrepp.

Att en donator begär rapporter och liknande avseende hur donationens ändamål uppfyllts m.m. behöver i sig inte innebära att krav på en motprestation eller en särskild förmånsställning föreligger. Däremot kan en motprestation eller särskild förmånsställning föreligga om villkor knutits till gåvan som exempelvis innebär att givaren har ensamrätt till ett resultat, även en tidsbegränsad sådan. Det kan i sådant fall vara fråga om avgift eller annan ersättning för en motprestation.

Donationsförordningen (se 3 §) avser inte egendom som tas emot från

1. en annan statlig myndighet,
2. en stiftelse som bildats med medel som härrör från avvecklingen av löntagarfonderna, eller
3. en mellanstatlig organisation till vilken Sverige är ansluten (såsom EU-finansierade projekt).

Dessa riktlinjer tillämpas inte heller på bidrag som tilldelas

- efter utlysning av en forskningsfinansiär
- efter ansökningsförfarande genom beslut som grundas på vetenskaplig bedömning.

För dessa bidrag ska istället SLU:s riktlinjer för externfinansiering¹ tillämpas. Nedan anges att chefsjuristen, i tveksamma fall, ska yttra sig över vilket regelverk som är tillämpligt.

En donation får inte tas emot om den skulle medföra ett ökat behov för SLU av medel från statsbudgeten eller om donationen är förenad med villkor som strider mot någon bestämmelse i donationsförordningen (5 §).

2. Grundläggande principer

Enligt 4 § donationsförordningen får en myndighet ta emot en donation, om ändamålet med donationen har ett nära samband med myndighetens verksamhet eller om en närmare bestämmelse av ändamålet saknas. SLU:s målbeskrivning ska utgöra grund för ställningstagande om en donation kan accepteras (jfr. 4 § donationsförordningen): donationen ska vara förenlig med, och bidra till att främja, målens förverkligande. Således får en donation inte ha ett ändamål, eller komma från en källa, som förväntas stå i motsättning till SLU:s mål.

SLU:s målbeskrivning framgår av

- SLU:s årliga regleringsbrev
- SLU:s verksamhetsidé, vision och strategiska mål, formulerade i de beslutsdokument som vid var tid reglerar dessa.

Vidare utgör SLU:s akademiska autonomi en grundläggande förutsättning för målens förverkligande. Således får till en donation inte knytas villkor som kan påverka SLU:s akademiska frihet, integritet, oberoende eller dess förmåga att utföra sitt uppdrag på ett korrekt och opartiskt sätt.

Av detta följer att mottagna donationer ska komma från namngivna källor.

Donationer som SLU tar emot blir statens egendom (8 §) och ska därmed ingå i SLU:s redovisning. SLU ska se till att egendomen förvaltas på det sätt som är lämpligt med hänsyn till donationens ändamål och används för det ändamål som donatorn bestämt eller, om en närmare bestämmelse saknas, för ett ändamål inom SLU:s verksamhetsområde.

¹ SLU ua Fe.2012.1.0-4099, beslutsdatum 2012-12-17, se https://internt.slu.se/Documents/internwebben/styrande-dokument/Riktlinjer_for_externfinansiering_webbversion.pdf.

3. Donationsformer; särskilt om stiftelser

Donationer kan mottas (jfr. 4 § donationsförordningen):

1. för ett specifikt syfte såsom uppbyggnad/underhåll av infrastruktur eller utrustning eller som en donation till ett specifikt projekt, institution eller fakultet;
2. till ett specifikt forskningsområde, t ex veterinärmedicin eller miljö, eller till utbildningsinsatser; eller
3. som en ospecificerad donation till SLU.

I de fall då donatorn har föreskrivit att kapitalet inte ska förbrukas, utan endast avkastningen, blir i normalfallet donationen att betrakta som en stiftelse. Så är även fallet när donationen utgörs av en fastighet som inte ska avyttras. En stiftelse är en särskild juridisk person, som bildas genom förordnande såsom ett gåvobrev eller ett testamente. SLU förvaltar ett antal stiftelser där avkastningen ska användas till SLU:s verksamhet, stipendier till studerande m.m.

Om en donation kan komma att utgöra en stiftelse innebär det administrativa kostnader för SLU. Av detta skäl bör inte SLU förvalta en stiftelse med ett kapital till ett värde av mindre än en miljon kr. SLU bildar inte stiftelser, utan förvaltar endast stiftelser.

4. Beredning och beslut om mottagande

Beredning

Den som bereder fråga om mottagande av en donation ska undersöka

- om bidraget i fråga är en donation enligt dessa riktlinjer, eller om det faller under SLU:s riktlinjer för externfinansiering
 - o samt vid tveksamhet om detta hänskjuta frågan till chefsjuristen för yttrande;
- om något rättsligt eller etiskt hinder för mottagande av den tilltänkta donationen möter;
- om beredskap och resurser finns vid den berörda fakulteten eller institutionen för att använda den tilltänkta donationen. För den händelse donationen är tänkt att samfinansiera ett visst projekt ska beslut om sådan samfinansiering fattas senast i samband med mottagandet.

Handläggaren ska undersöka ovanstående och kontakta fundraisingansvarig för bedömning. Detta ska ske innan fördjupad kontakt tas med potentiell donator.

För vissa typer av donerad egendom gäller särskilda regler. Chefsjuristen ska delta vid beredningen av mottagande av donationer som

1. utgörs av fast egendom, tomträtt eller byggnad som är lös egendom,
2. utgörs av aktier,
3. utgörs av rätt till patent,
4. ska användas för att förvärva sådan egendom som anges i 1-3, eller
5. inte får avyttras,
6. i övrigt kan komma att utgöra en stiftelse, eller
7. är förenade med andra särskilda villkor i övrigt (utöver ändamålbestämningen)

I fall där donationen utgörs av fast egendom, tomträtt eller byggnad som är lös egendom ska chefsjuristen samråda med avdelningen för infrastruktur/fastighetsförvaltningen och med ekonomiavdelningen.

I fall där donationen kan komma att utgöra en stiftelse ska chefsjuristen samråda med ekonomiavdelningen.

Mottagande av donation som anges i punkt 1-5 kräver i vissa fall medgivande av regeringen. Chefsjuristen ansvarar för att underlag för skrivelse till regeringen utarbetas och lämnas till beslutsfattare enligt delegationsordningen.

Beslut om mottagande

Beslut om mottagande av donation fattas,

- a) om donationen avser sådan särskild egendom som anges i punkt 1-5 i avsnitt 4 ovan: av rektor.
 - Dock ska beslut istället fattas av SLU:s styrelse, om donationen avser fast egendom till ett marknadsvärde av minst 10 miljoner kronor;
- b) om donationen inte riktas till viss institution eller fakultet, och
 1. överstiger ett värde om 5 miljoner kronor: av rektor
 2. understiger ett värde om 5 miljoner kronor: av universitetsdirektören, som kan delegera befogenheten;

- c) om donationen riktas till viss institution [och inte avser särskild egendom enligt a) ovan]:
 - 1. av dess prefekt, om donationens värde understiger 30 miljoner kronor
 - 2. av dekanus för fakulteten dit institutionen hör, om donationens värde överstiger 30 miljoner kronor;
- d) om donationen riktas till viss fakultet [och inte avser särskild egendom enligt a) ovan]: av dess dekanus.

Beslut om att SLU ska åta sig att förvalta en stiftelse: Enligt riktlinjer för stiftelseförvaltningen (dnr SLU ua Fe.2012.2.3.1-4087) är det rektor som beslutar om att SLU ska åta sig att förvalta en stiftelse, efter förslag av en s.k. verkställande tjänsteman vid ekonomiavdelningen. Om stiftelsen består av fast egendom eller är förenad med villkor ska rektor samråda med styrelsens ordförande huruvida frågan om förvaltning ska underställas styrelsens prövning.

5. Vissa handläggningsfrågor

En donation ska vara uttryckt och reglerad i gåvobrev, testamente eller annan handling om den

- avser sådan särskild egendom som anges i punkt 1-7 i avsnitt 4 ovan, eller
- uppgår till ett värde över 100 000 kr.

SLU ska bidra till att gåvobrev, testamente eller annan handling ges en klar och tydlig utformning, så att inte osäkerhet uppstår om donationens ändamål eller – när sådana finns – andra villkor. Det är dock inget självändamål att donationen förenas med ändamål eller andra villkor.

I 9-14 §§ donationsförordningen ges regler om förvaltning av donationen (placering av pengar m.m.). Om donatorn har föreskrivit särskilda villkor för förvaltningen, gäller dessa. SLU ska verka för villkor som medför minsta möjliga administrativa börda, för att så mycket som möjligt av donationen ska kunna användas för sitt ändamål. Om donationen består av annat än likvida medel bör SLU söka medgivande att omvandla den till sådana, eller annars förvalta tillgången på sätt som SLU finner lämpligt, med beaktande av försiktighet.

6. Referenser

Regler som är relevanta för mottagande av donationer återfinns i:

- donationsförordningen (1998:140)
- ESV:s föreskrifter och allmänna råd till donationsförordningen, se www.esv.se/PageFiles/1551/ea-2011.pdf (innefattar även donationsförordningens text)
- SLU:s besluts- och delegationsordningar
- SLU:s ekonomihandbok (se särskilt avsnitt 5.2)

Bild 1. Mottagande av donationer

